

KANTAR

Maatilojen kehitysnäkymät 2030 - **Lähiruokapalvelut ja suoramyynä**

Saarnivaara Pasi, Pirttijärvi Reijo, Kallinen Anne

Kantar TNS Agri

5/2022

Sisältö

- 1 Yhteenveto
- 2 Tutkimuksen toteutus
- 3 Tilan omien tuotteiden suoramyynti (lähiruoka)
- 4 Myyntikanavat
- 5 Elintarvikkeiden jatkojalostus oman tilan tuotteista
- 6 Investoivat tilat
- 7 Koulutustarpeet

KANTAR

1

Yhteenveto

Lähiuokkapalvelut ja suoramyynänti

Suoramyynänti, lähiuoka ja jatkojalostus

- Tilan omien tuotteiden suoramyynäntiä (lähiuoka) harjoittaa yhteensä noin 2700 maatilaa.
- Elintarvikkeiden jatkojalostusta harjoittaa yhteensä noin 980 maatilaa.
- Luomukasviloilla suoramyynänti on selvästi yleisempää verrattuna muihin maataloihin, sillä 12 prosenttia tiloista, joilla on kasvintuotanto luomussa, harjoittaa suoramyynäntiä. Kaikista maataloista vain 6 prosenttia.
- Suoramyynänti on yleisempää etelässä ja AB-alueilla, suoramyynäntiä harjoittavat viljelijät ovat useammin alle 40-vuotiaita ja tilakooltaan alle 20 hehtaarin tiloja.
- Lähivuosina lisäystä tapahtuu erityisesti AB-alueella, 20-50 ha maataloilla, nuorten viljelijöiden ja luomukasvilojen keskuudessa.

Investoinnit ja tulot

- Noin viidenneksellä suoramyynäntiä harjoittavista tiloista suoramyynäntin tulojen osuus on yli puolet maatalouden myyntituloista. Suurimmalla osalla (lähes puolella) suoramyynäntin tulot ovat kuitenkin alle 10 prosenttia kokonaistuloista.
- Noin 680 maatilaa suunnittelee suoramyynänti-investointeja seuraavan viiden vuoden aikana.
- Myyntitiloihin aikoo investoida 440 tilaa ja jatkojalostustiloihin vajaa 240 tilaa.
- Investointeja on nyt suunnitteilla reippaasti vähemmän kuin vuonna 2020.
- Suoramyynäntiä harjoittavilla kotieläintiloilla laajennusinvestointeja hidastaa ennen kaikkea heikko kannattavuus ja epävarmuus tulevasta.

Myyntikanavat

- Eri myyntikanavien yleisyydessä on suurta vaihtelua riippuen tuotantosuunnasta.
- Kotieläintiloista 11 prosenttia ja noin 1250 tilaa harjoitti suoramyynäntiä kuluttajille vuonna 2021, neljä prosenttia REKO-renkaille ja yksi prosentti muille ruokapiireille.
- Suoramyynäntiä harjoittavien kotieläintilojen määrä on vähentynyt parin vuoden aikana.
- Vuonna 2027 suoraan kuluttajille myyvien kotieläintilojen määrä laskee kotieläintilojen määrän yleisesti vähentyessä. Noin 900 kotieläntilaa suunnittelee myyvänsä tuotteita suoraan kuluttajille 3-5 vuoden päästä.
- REKO-renkaille ajattelee myyvänsä vuonna 2027 noin 320 kotieläntilaa, eli 4 % kaikista jatkavista kotieläintiloista.

KANTAR

2

Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksen toteutus

Kohderyhmä ja vastaajamäärä (n=)

- Maatilojen kehitysnäkymät 2030 on laaja kaikkia maataloja koskevaan kyselytutkimus (n=4 718).
- Lähiruokapalvelujen ja suoramyynnin kehitysnäkymät on osa Maatilojen kehitysnäkymät 2030 –tutkimuskokonaisuutta.
- Näyte edustaa kaikkia Suomen maataloja, myös ruotsinkielisiä tiloja ja Ahvenanmaata.
- Raportissa tuloksia tarkastellaan tuotantosuunnittain, kaikkien maatilojen osalta sekä kaikkien jatkavien maatilojen osalta.

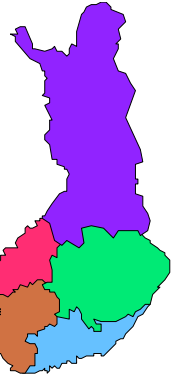
Näytelähde: MMM/Ruokavirasto maaseutuelinkeinorekisteri

Tiedonkeräys

- Sähköinen kysely, joka lähetettiin viljelijöille sähköpostilla. Vastaajat vastasivat internetin kautta omalla tietokoneella, tabletilla tai älypuhelimella.
- Lisäksi eräitä kohderyhmiä aktivoitiin vastaamaan puhelinsoitoilla.
- Vastanneiden kesken arvottiin palkintoja.
- Lomakkeen toteutuksessa ja suunnittelussa huomioitiin, että kysely on myös mobiiliyhteensopiva (älypuhelin/tabletti).
- Kenttäaika: helmi-maaliskuu 2022.

Raportissa käytetty
Suuralue:

Aineiston käsittely

- Koko tutkimusaineisto painotettu vastaamaan kaikkia maataloja 3-ulotteisella painotusmatriisilla: ELY-keskus, tilamäärä tuotantosuunnittain ja peltoala vuoden 2021 tukihaun mukaisilla tiedoilla (MMM/Ruokavirasto).
- Aineisto oikaistiin myös ELY-keskuksittain luomutilojen lukumäärän mukaan.
- Kotieläintalouden tuotantosuunnat painotetaan eläinmäärien ja alueiden mukaan.

Tiedonkeräys ja -käsittely toteutettiin ISO 20252:2019 -standardia noudattaen

KANTAR

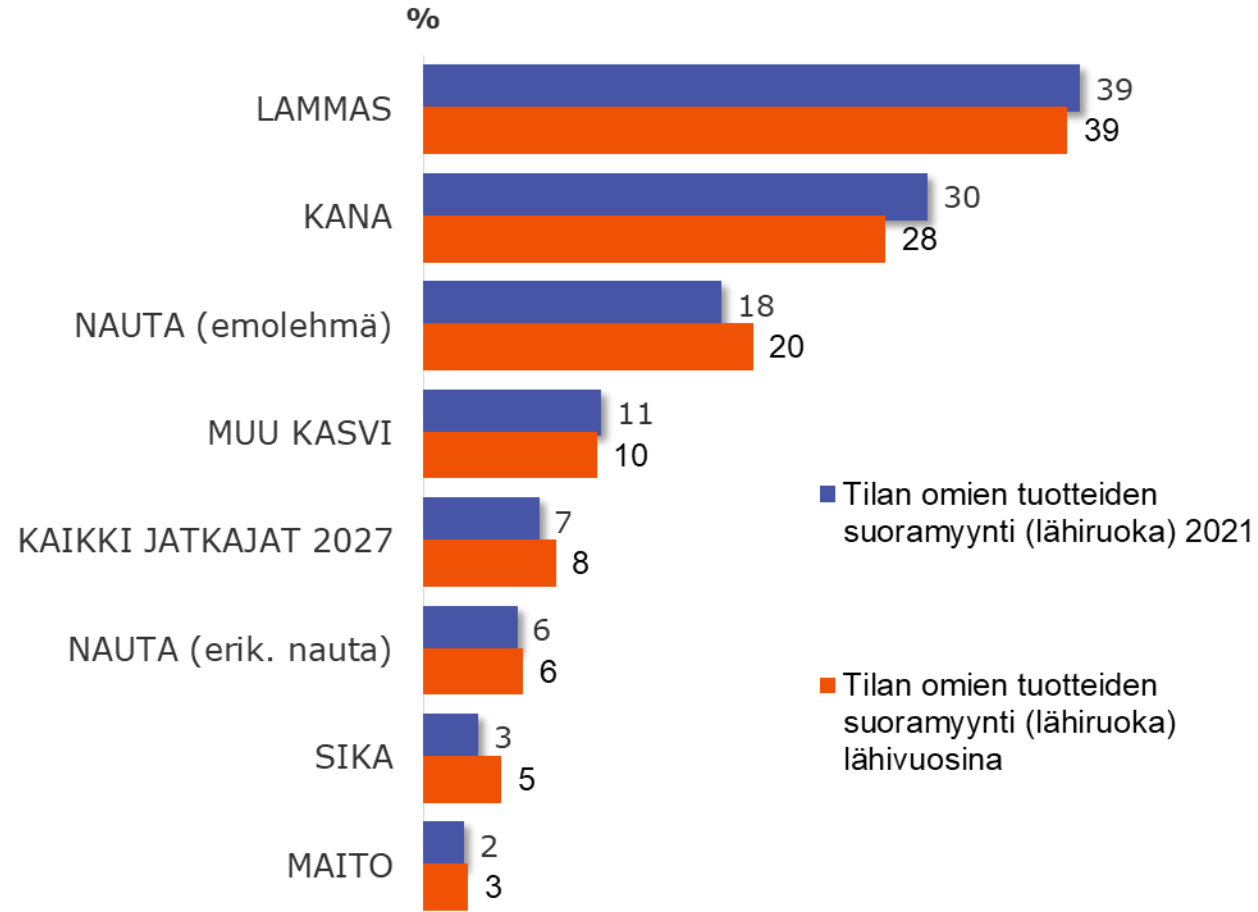
3

Tilan omien tuotteiden
suoramyynti (lähiruoka)

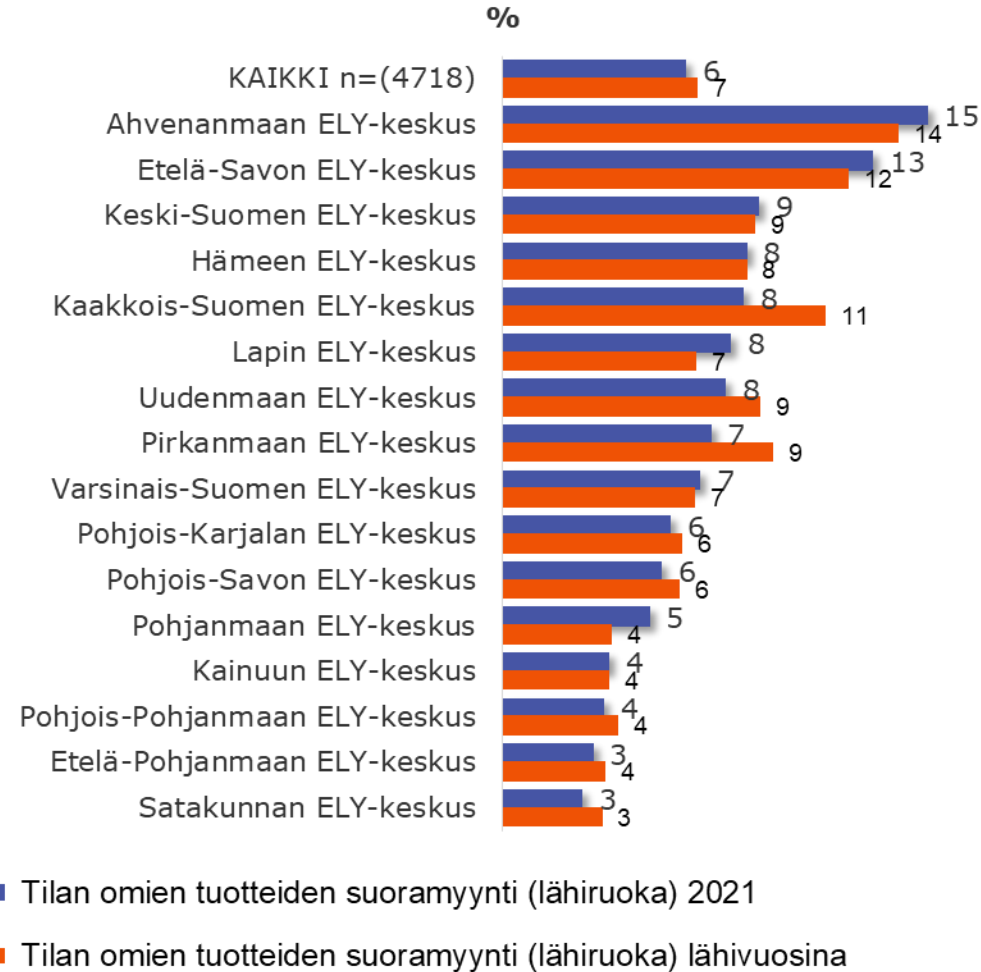
Tilan omien tuotteiden suoramyynti (lähiruoka) tuotantosunnittain suoramyyntiä harjoittaa yhteensä noin 2700 maatilaa

Tilan omien tuotteiden suoramyynti (lähiruoka) tuotantosunnittain

Tilan omien tuotteiden suoramyynti (lähiruoka) ELY-keskuksittain

Tilan omien tuotteiden suoramyynti (lähiruoka)

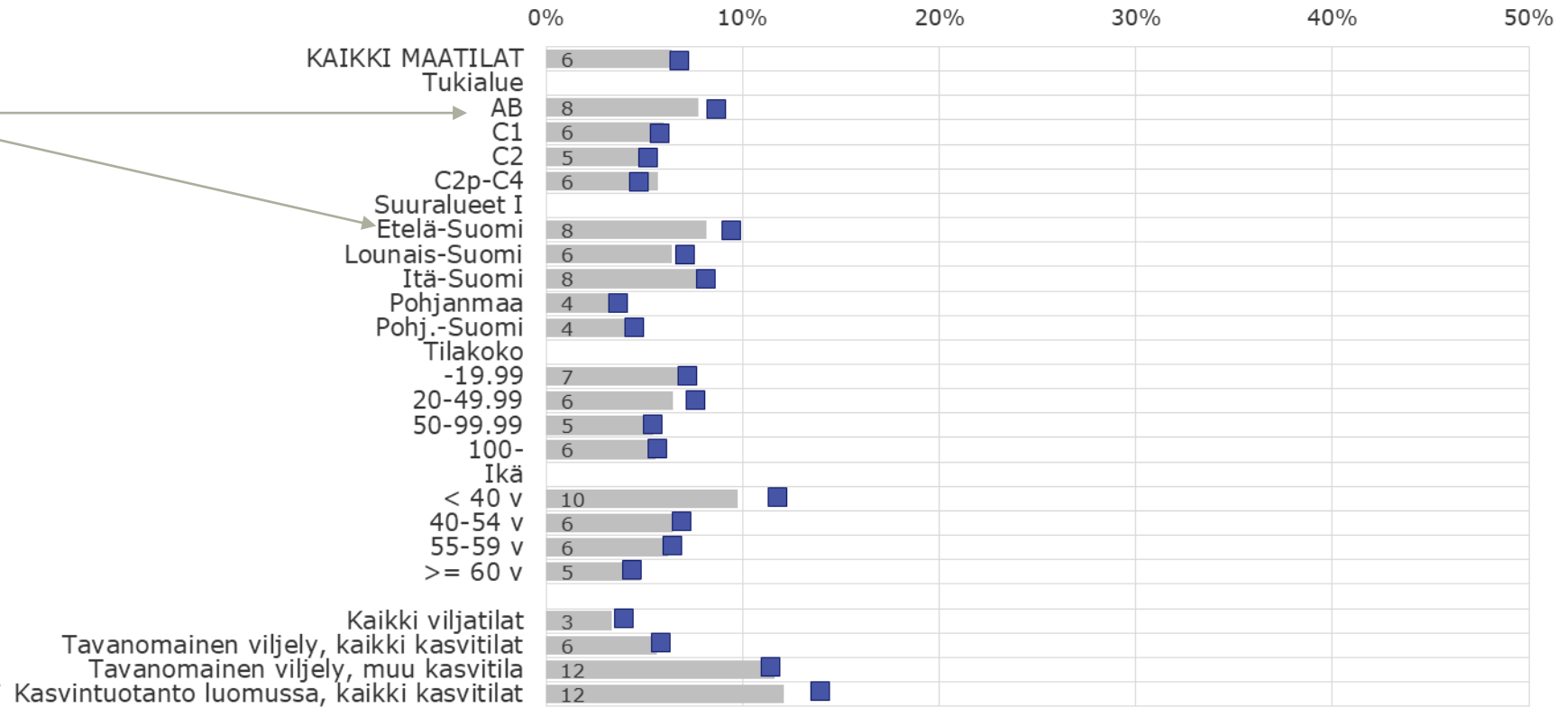

Tilan omien tuotteiden suoramyyntiä harjoittavat tilat, - prosenttia kaikista tiloista

Tilan omien tuotteiden suoramyyntiä (lähiruoka) harjoittavat tilat

Suoramyynti on yleisempää etelässä ja AB-alueilla.

Joka kahdeksas tila, jolla on kasvintuotanto luomussa, harjoittaa suoramyyntiä.

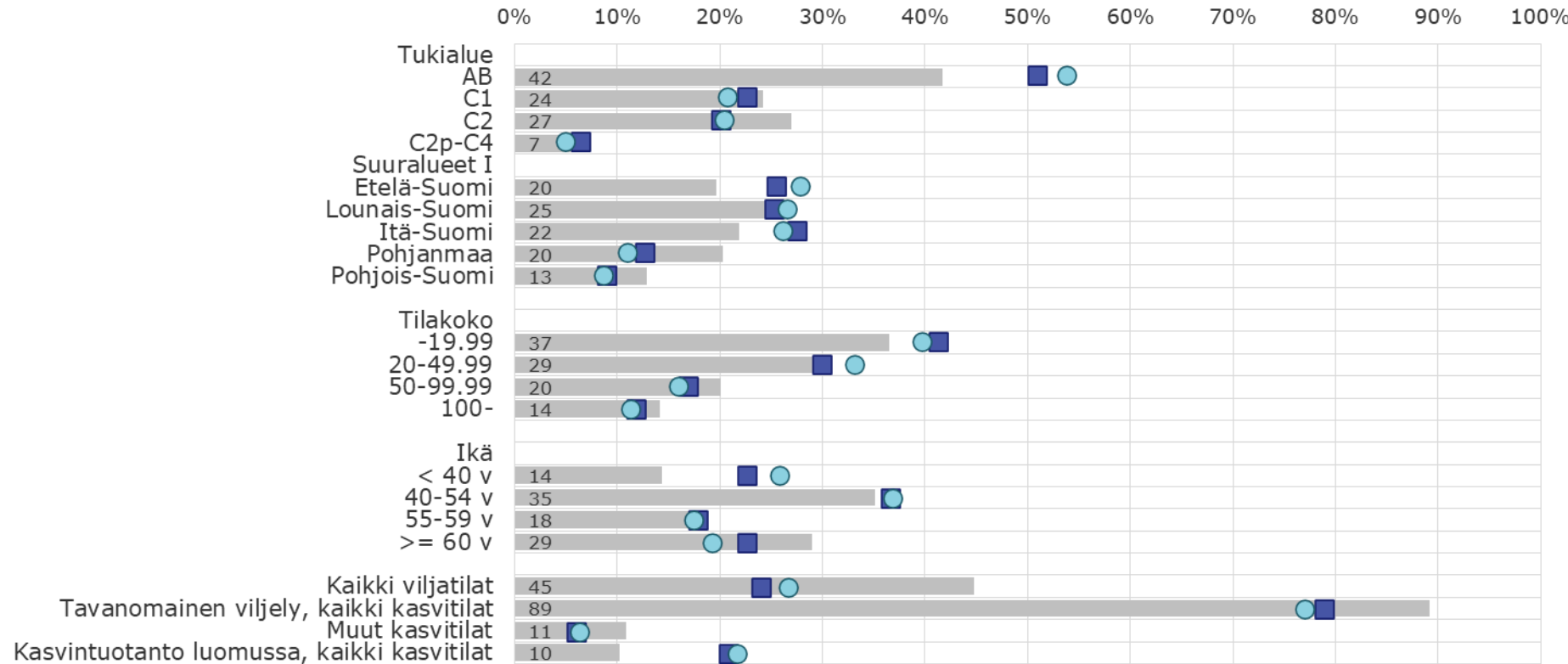
■ Tilan omien tuotteiden suoramyynti (lähiruoka) 2021

■ Tilan omien tuotteiden suoramyynti (lähiruoka) lähivuosina

Tilan omien tuotteiden suoramyyntiä harjoittavien tilojen profiili verrattuna kaikkien maatalojen profiiliin

Tilan omien tuotteiden suoramyyntiä (lähiruoka) harjoittavien tilojen profiili

Esim:
Suomen
maataloista 42%
on AB-alueelta.
Suoramyyntiä
harjoittavista
maataloista 51%
on AB-alueelta

Suoramyyntiä harjoittavat viljelijät ovat useammin:

- AB-alueelta
- Alle 40-vuotiaita
- Tilakooltaan alle 20 ha
- Kasvinviljely luomussa

Noin viidenneksellä suoramyyntiä harjoittavista suoramyynnin tulojen osuus on yli puolet maatalouden myyntituloista

Mikä on suoramyynnistä saatavien tulojen osuus maatalouden myyntituloista?

	TOTAL	Tukialue					Tilakoko			
		AB	C1	C2	C2p-C4	C	-19.99	20-49.99	50-99.99	100-
n=	467	222	100	106	39	245	114	122	101	130
< 10 %	46	46	53	46	38	47	35	44	60	60
10-24 %	17	16	17	19	19	18	21	17	11	14
25-49 %	10	10	12	7	9	9	11	10	8	7
50-74 %	10	10	8	9	17	10	10	14	6	5
75+ %	10	10	7	10	15	10	20	5	5	2
En osaa sanoa	7	9	2	10	2	6	3	9	9	11

KANTAR

4

Myyntikanavat

Maidon myyntikanavat

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

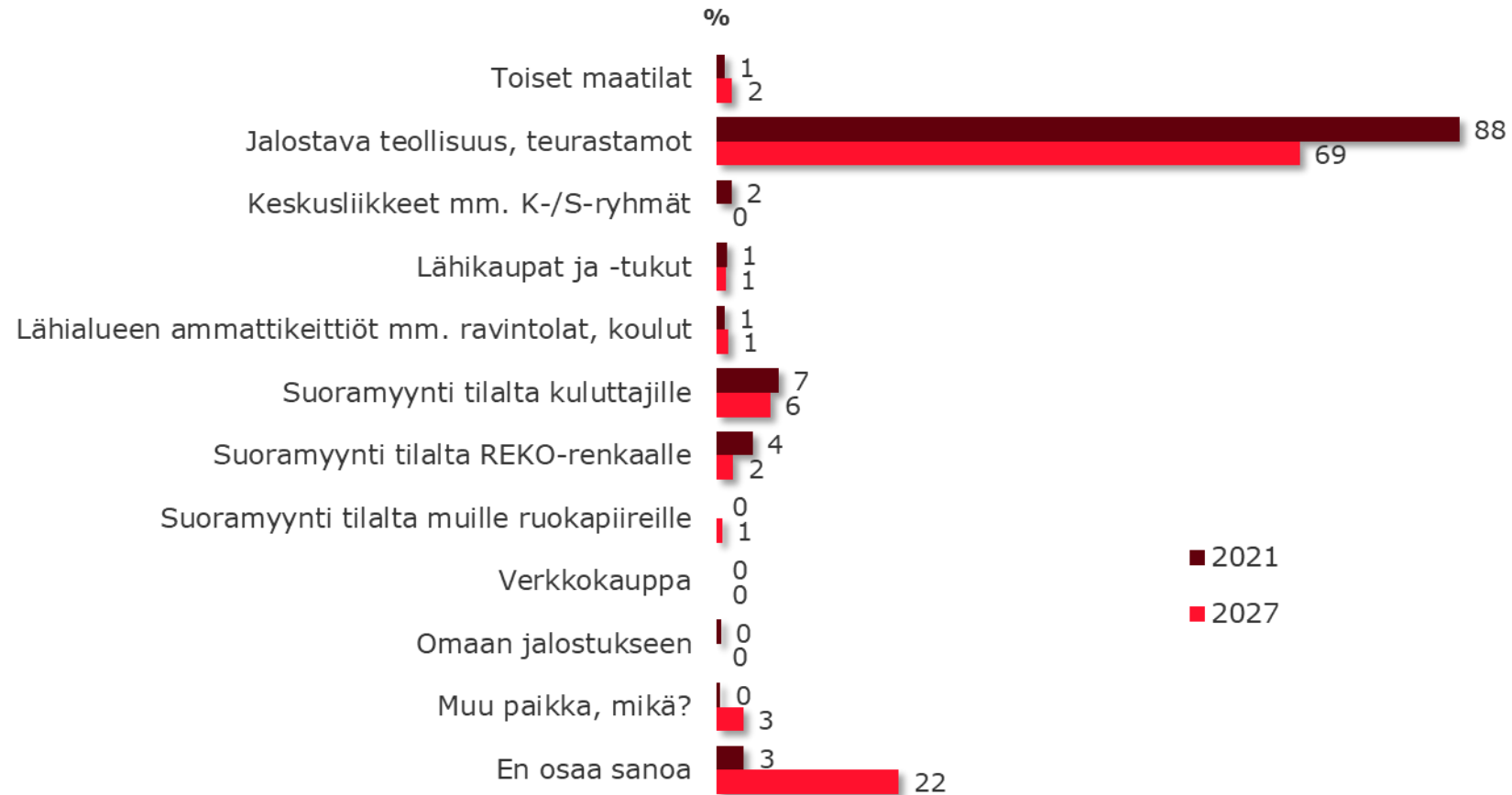
Myytävä tuote: MAITO

Naudan (lihanautatiloilta) myyntikanavat

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

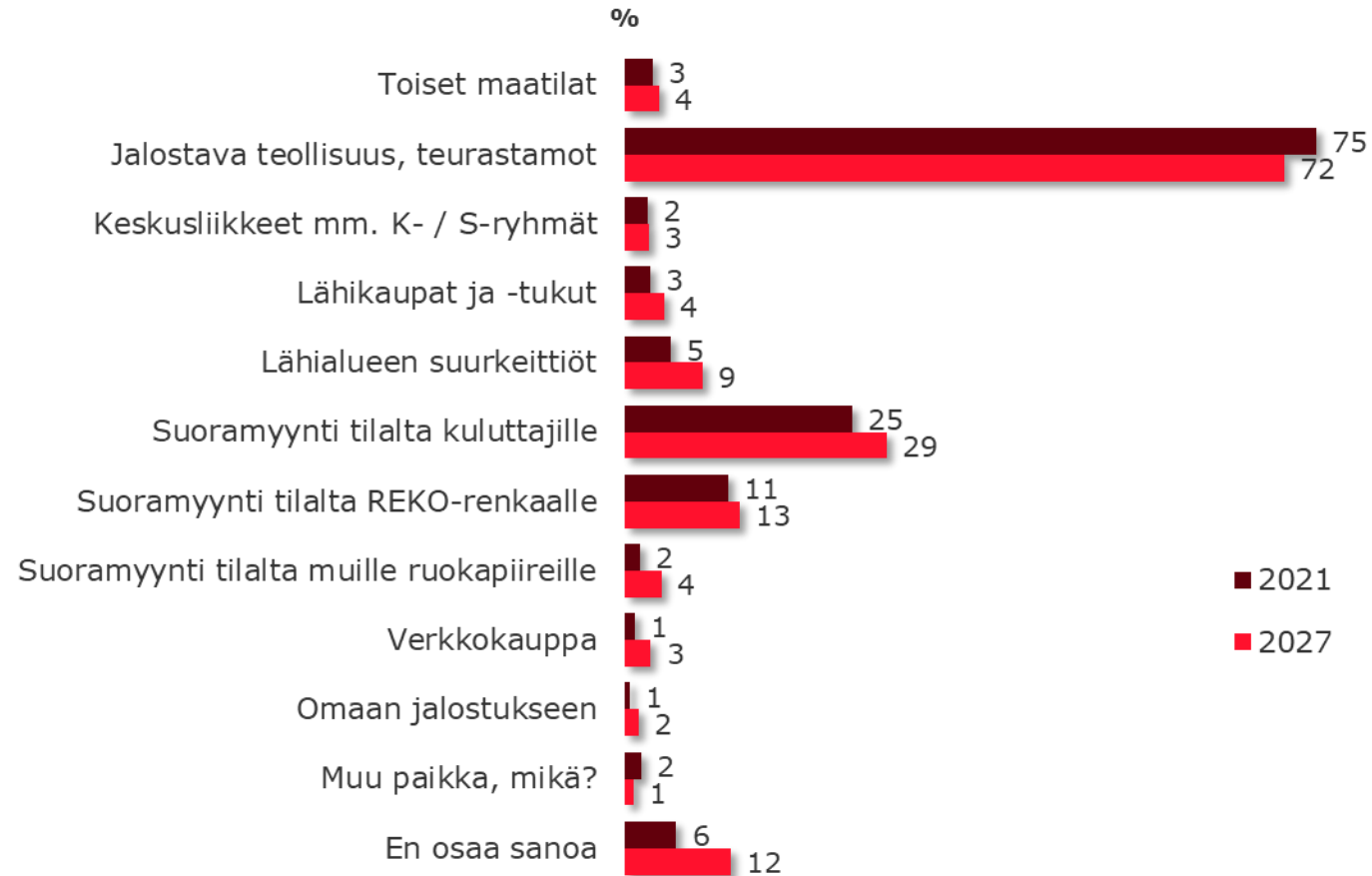
Myytävä tuote: (Lihanautatilat) NAUTA

Naudan (emolehmätiloilta) myyntikanavat

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

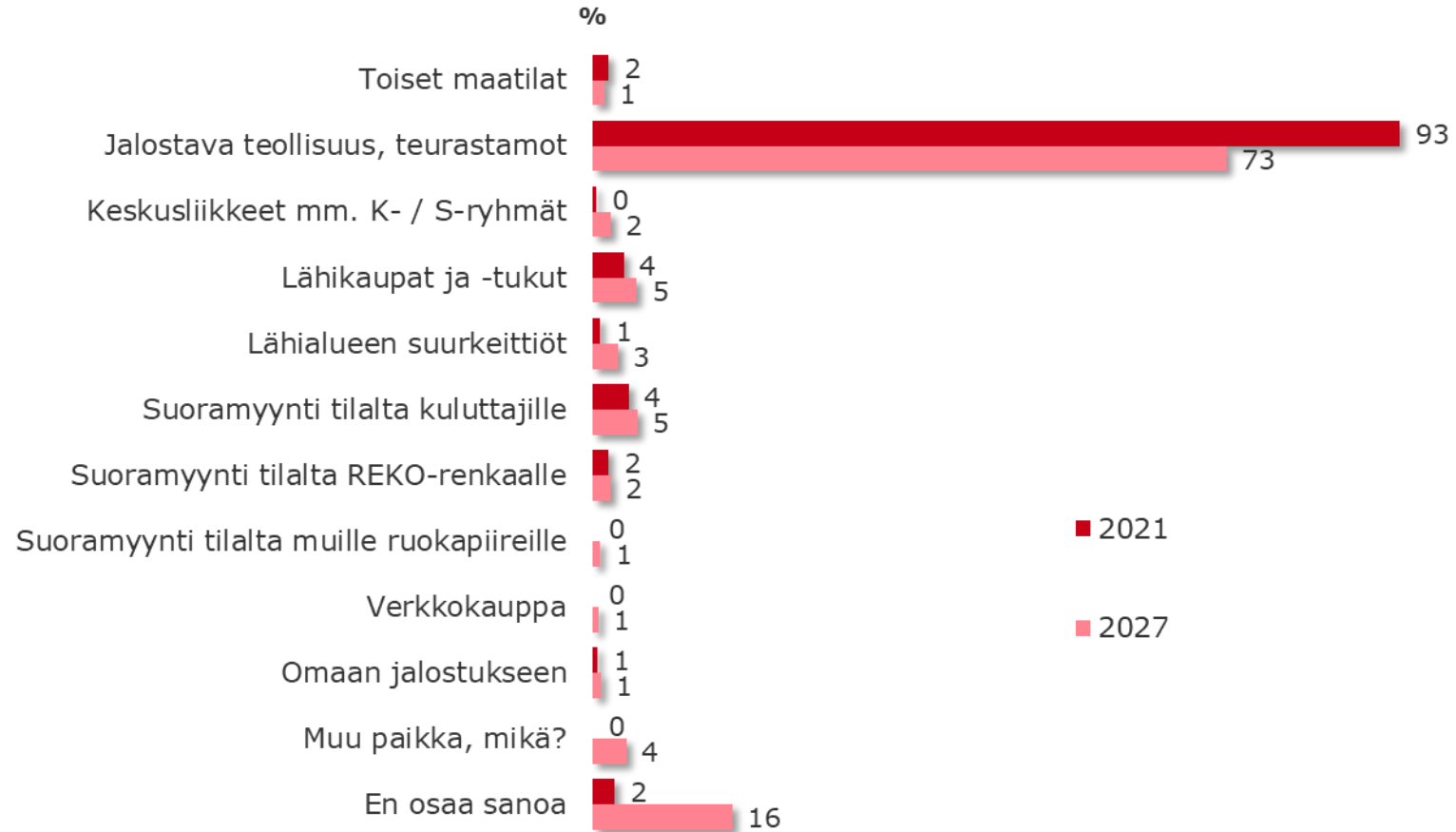
Myytävä tuote: (Emolehmätilat) NAUTA

Sian myyntikanavat

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

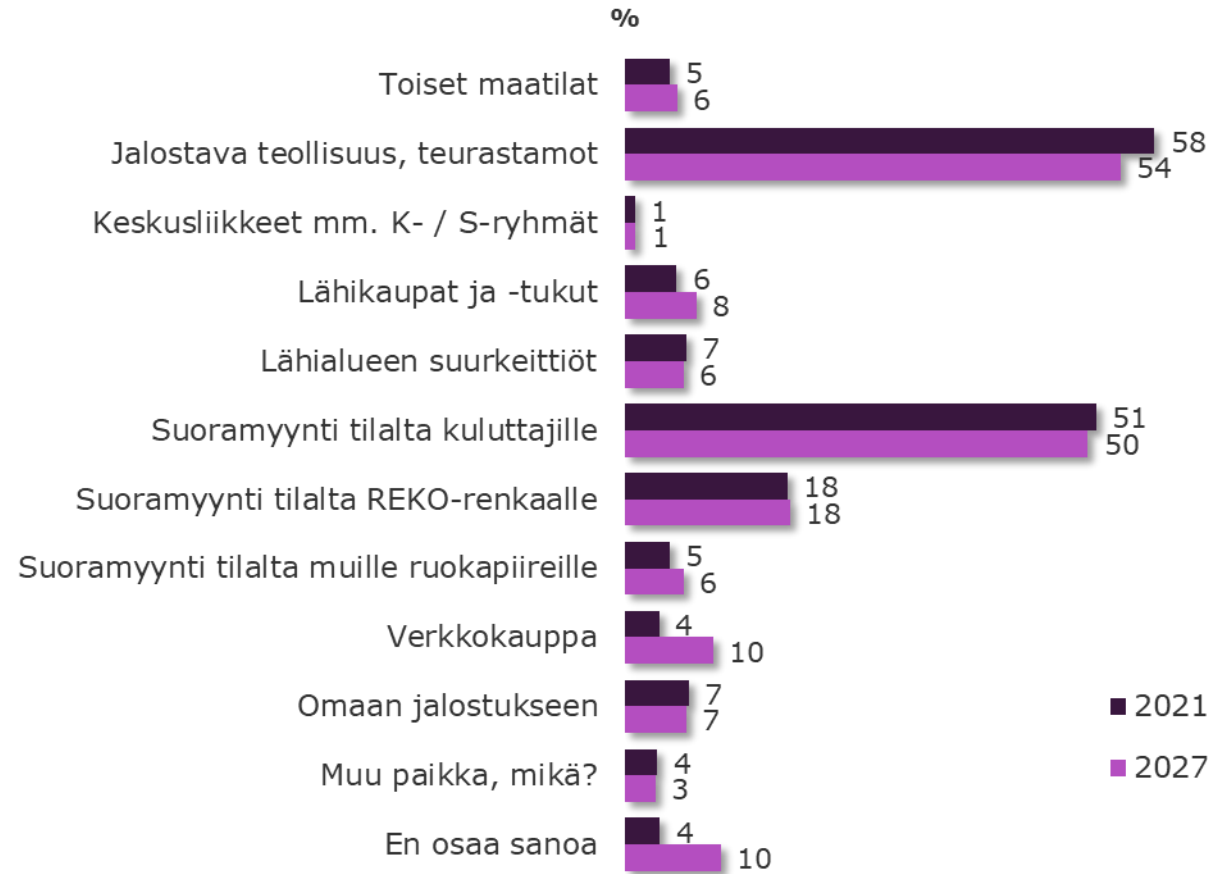
Myytävä tuote: SIKA

Lampaan myyntikanavat

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

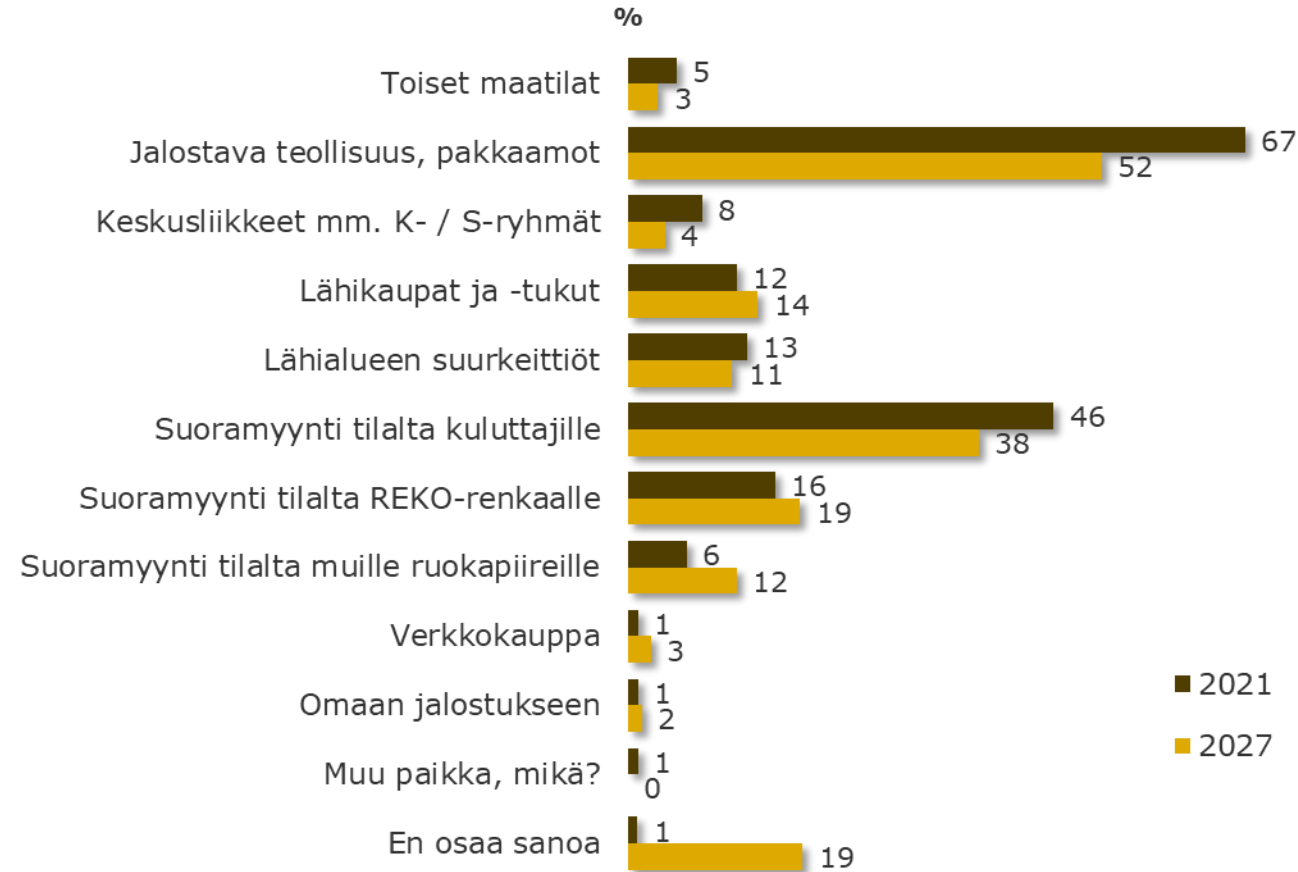
Myytävä tuote: LAMMAS

Kananmunien myyntikanavat

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

Myytävä tuote: KANANMUNA

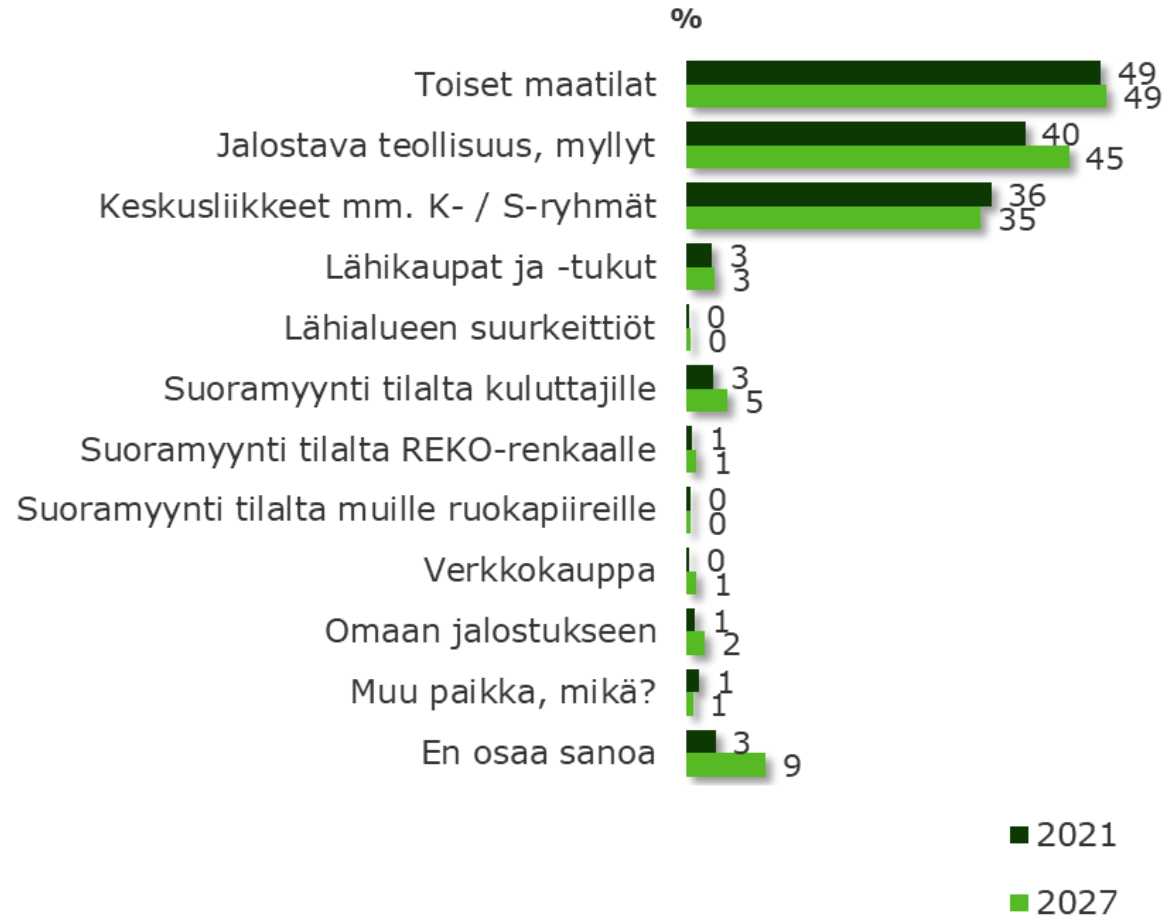
Kotieläintilojen suoramyynänti

Suoramyynänti 2021		Suoramyynänti tilalta	
	Suoramyynänti tilalta kuluttajille, tiloja KPL	Suoramyynänti tilalta REKO- renkaalle, tiloja KPL	Suoramyynänti tilalta muille ruokapiireille, tiloja KPL
MAITO	184	11	19
NAUTA (Lihanautatilat)	99	58	0
NAUTA (Emolehmätilat)	382	174	25
SIKA	30	13	0
LAMMAS	438	151	41
KANANMUNA	113	39	16
Kotieläintilat yhteensä	1247	448	101
% kotieläintiloista	11 %	4 %	1 %
Viljaa myyvät tilat	742	162	106
Suoramyynänti 2027		Suoramyynänti tilalta	
	Suoramyynänti tilalta kuluttajille, tiloja KPL	Suoramyynänti tilalta REKO- renkaalle, tiloja KPL	Suoramyynänti tilalta muille ruokapiireille, tiloja KPL
MAITO	133	17	14
NAUTA (Lihanautatilat)	48	15	5
NAUTA (Emolehmätilat)	312	137	45
SIKA	22	8	4
LAMMAS	324	115	41
KANANMUNA	60	30	19
Kotieläintilat yhteensä	898	322	128
% kotieläintiloista	11 %	4 %	2 %
Viljaa myyvät tilat	889	208	91

Viljan myyntikanavat

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

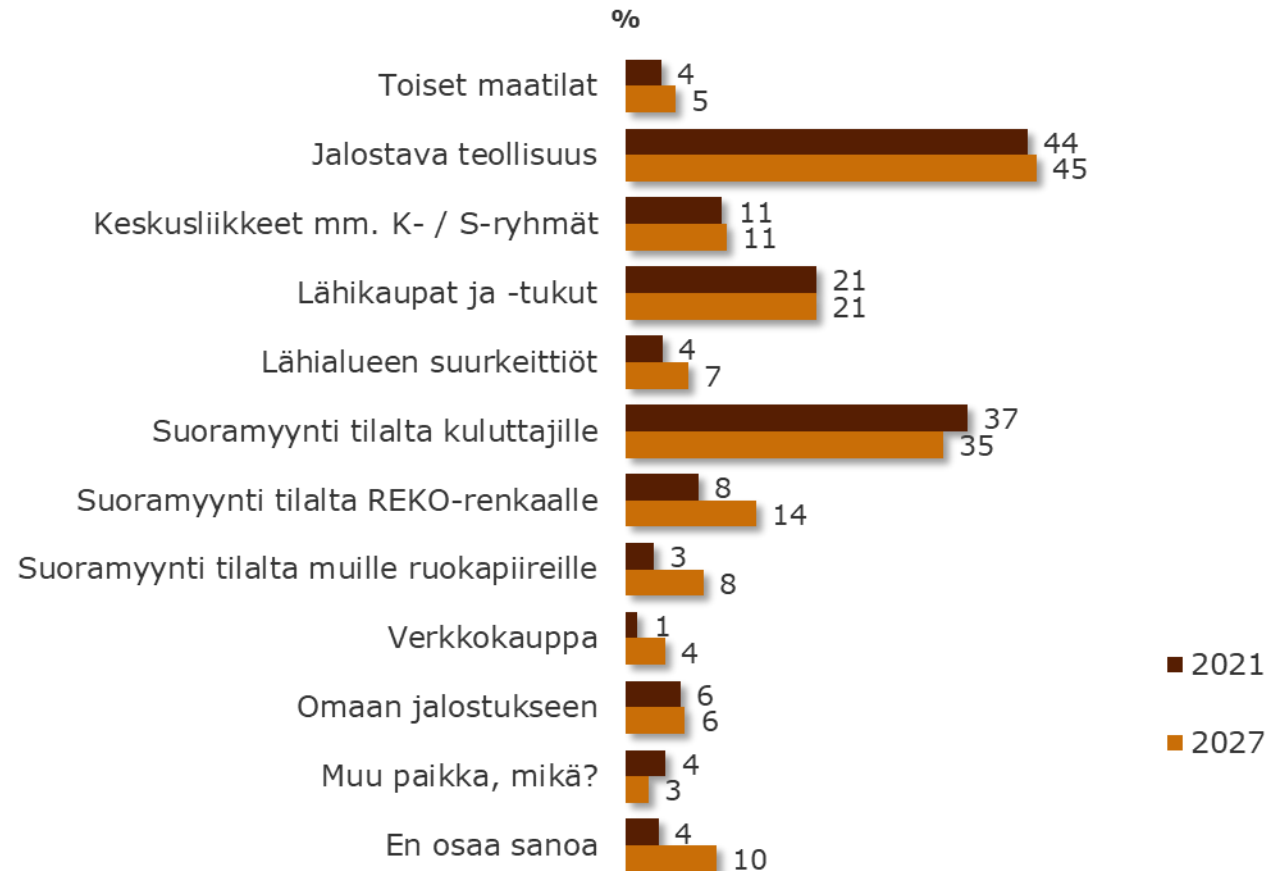
Myytävä tuote: VILJA

Perunan myyntikanavat

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

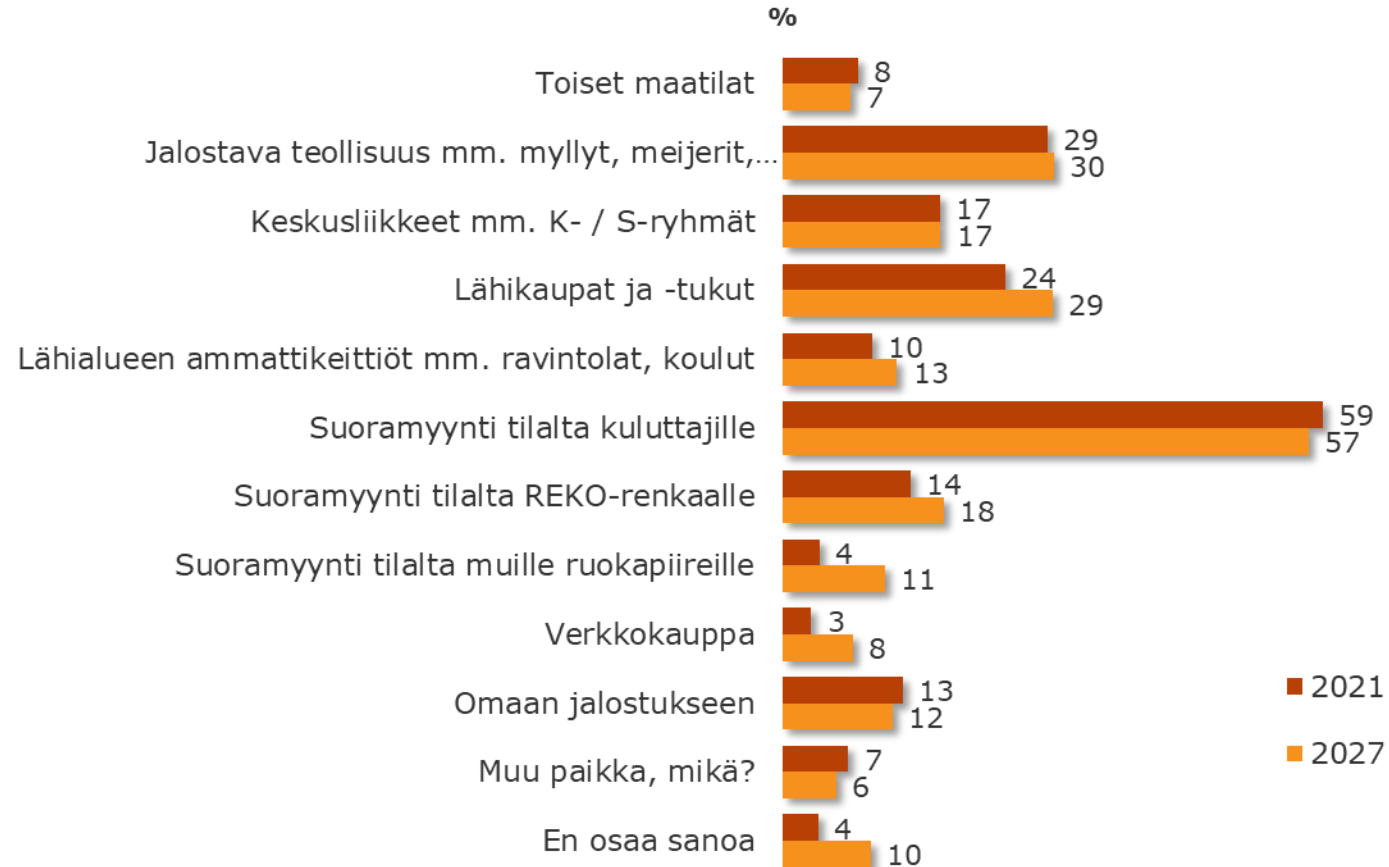
Myytävä tuote: PERUNA

Vihannesten/juuresten/marjojen myyntikanavat

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

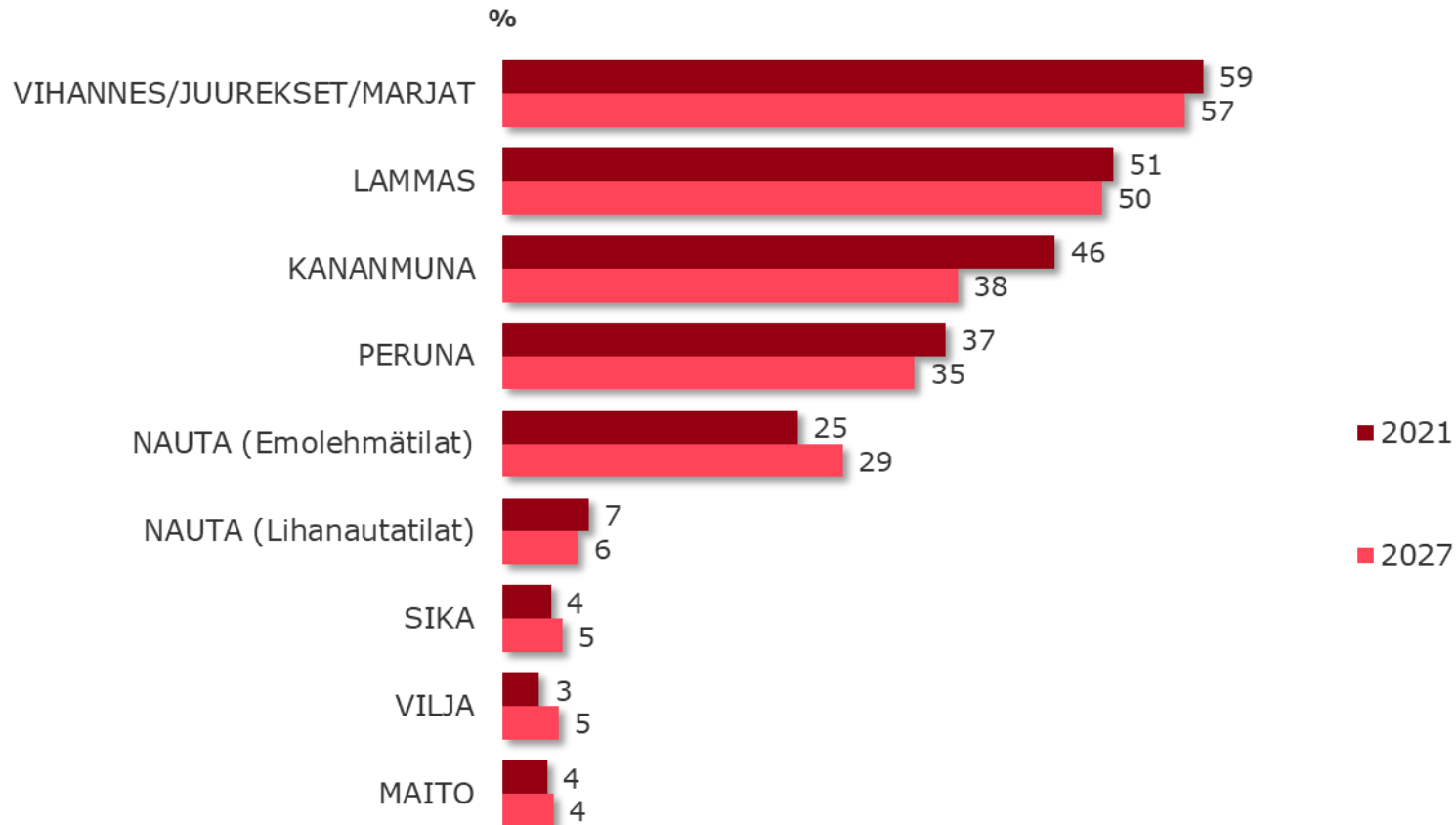
Myytävä tuote: VIHANNES/JUUREKSET/MARJAT

Suoramyynti kuluttajille, kaikki tuotteet nyt ja tulevaisuudessa

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

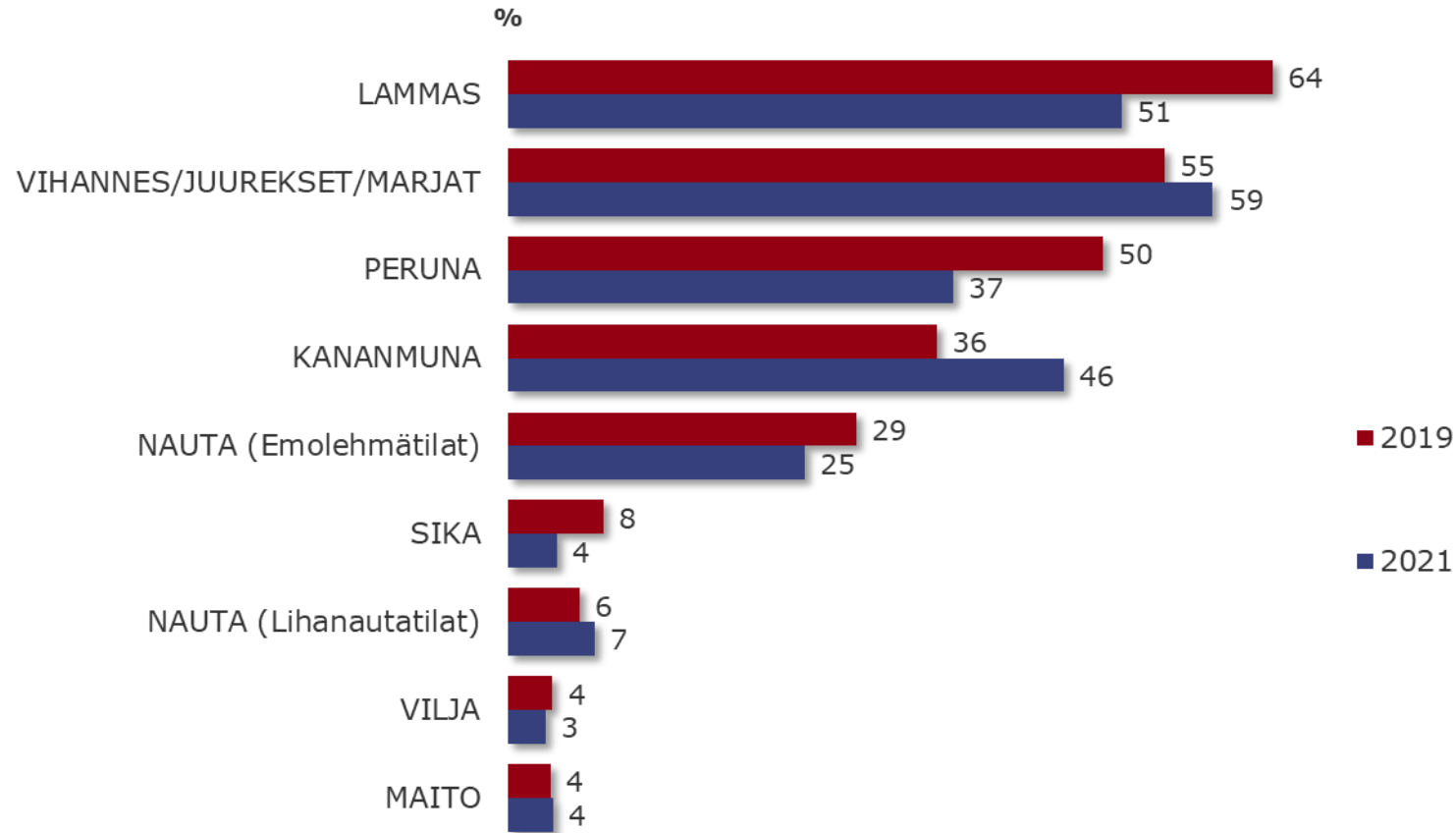
Suoramyynti kuluttajalle

Suoramyynti kuluttajille, kaikki tuotteet, 2019->2021 muutos

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

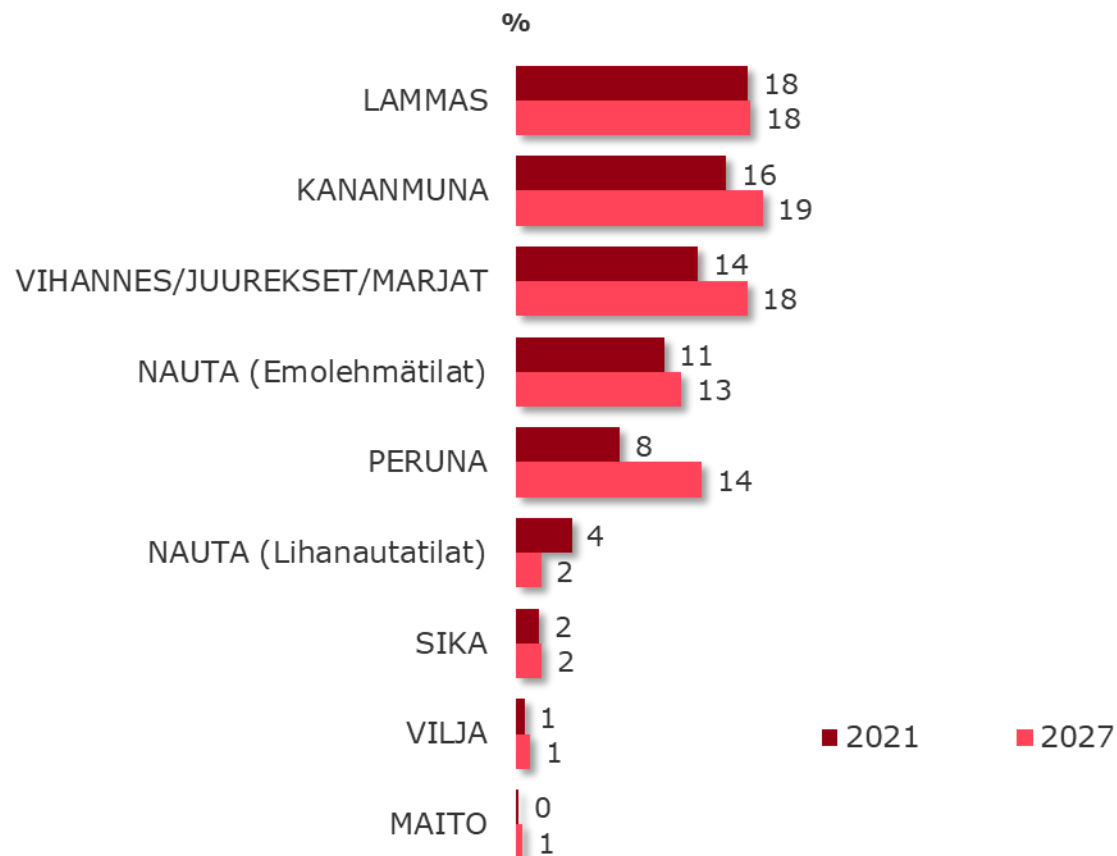
Suoramyynti kuluttajalle

Suoramyynti tilalta REKO-renkaalle, kaikki tuotteet nyt ja tulevaisuudessa

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

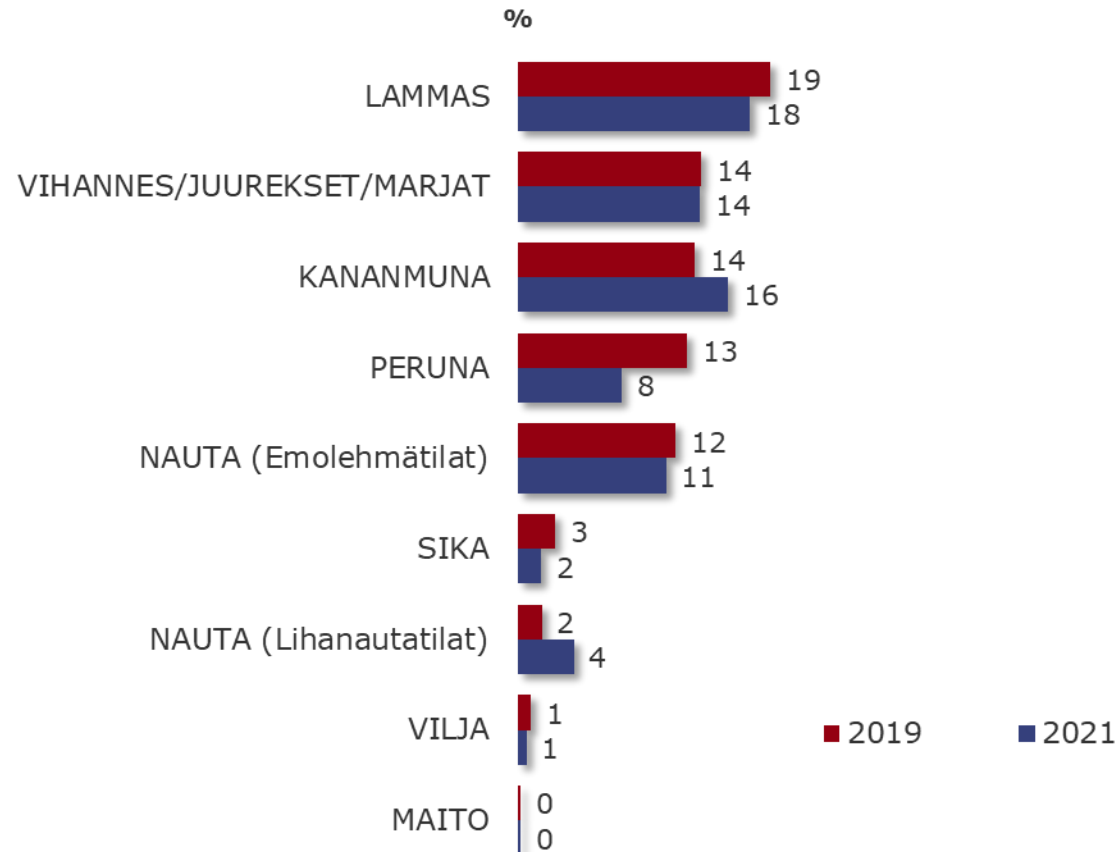
Suoramyynti tilalta REKO-renkaalle

Suoramyynti tilalta REKO-renkaalle, kaikki tuotteet 2019->2021 muutos

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

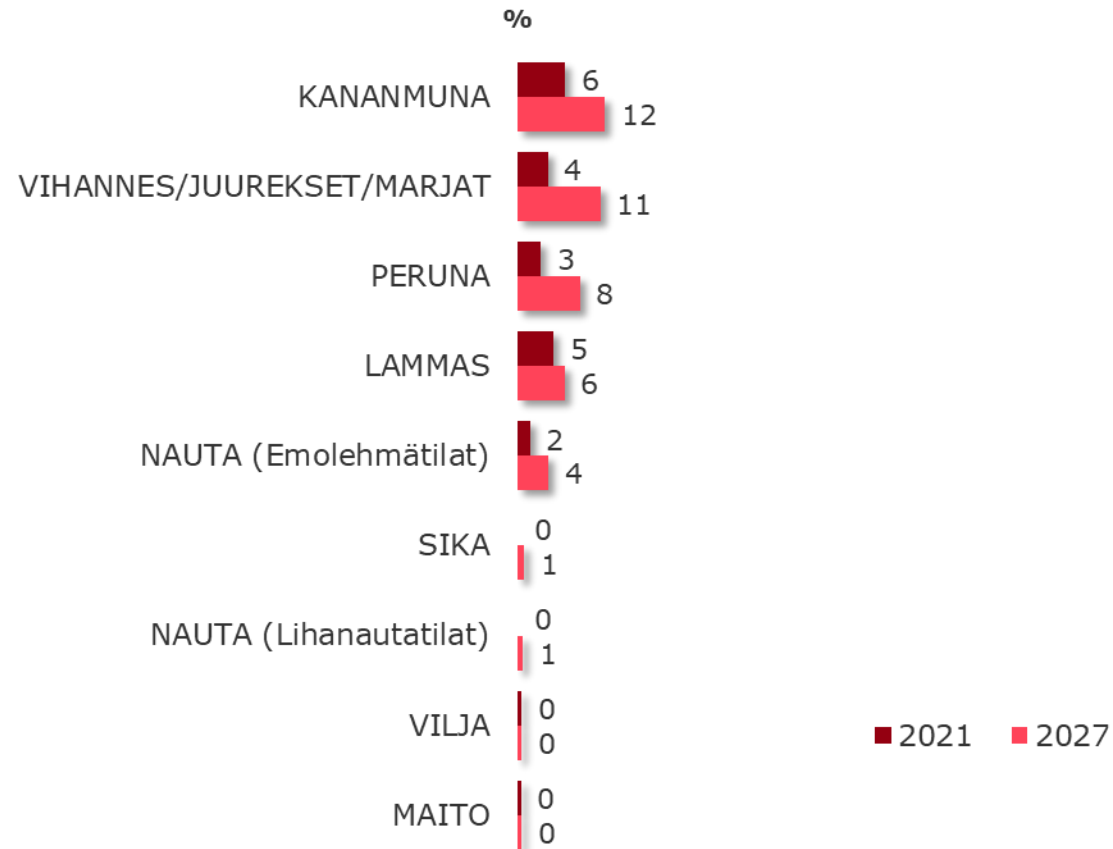
Suoramyynti tilalta REKO-renkaalle

Suoramyynti tilalta muille ruokapiireille, kaikki tuotteet nyt ja tulevaisuudessa

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

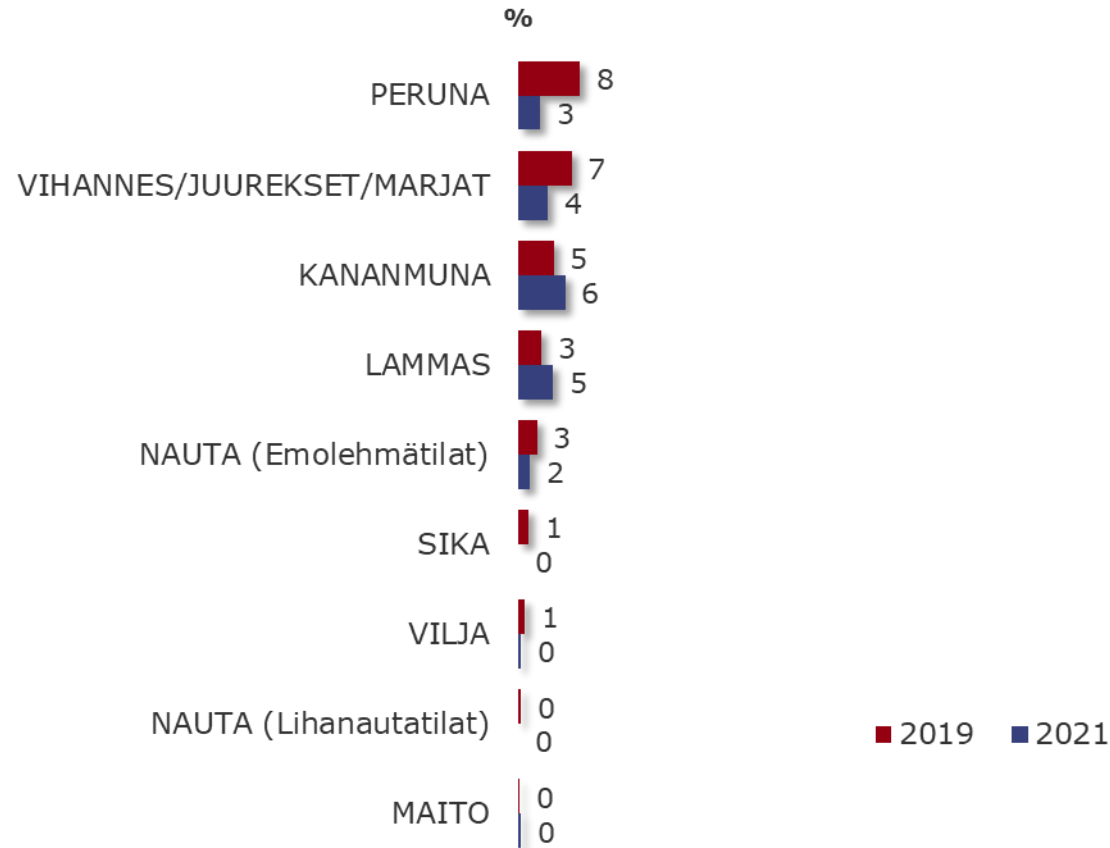
Suoramyynti Ruokapiireille

Suoramyynti tilalta muille ruokapiireille, kaikki tuotteet 2019->2021 muutos

Mitä myyntikanavia käytätte eri tuotteiden myynneissä?

Suoramyynti Ruokapiireille

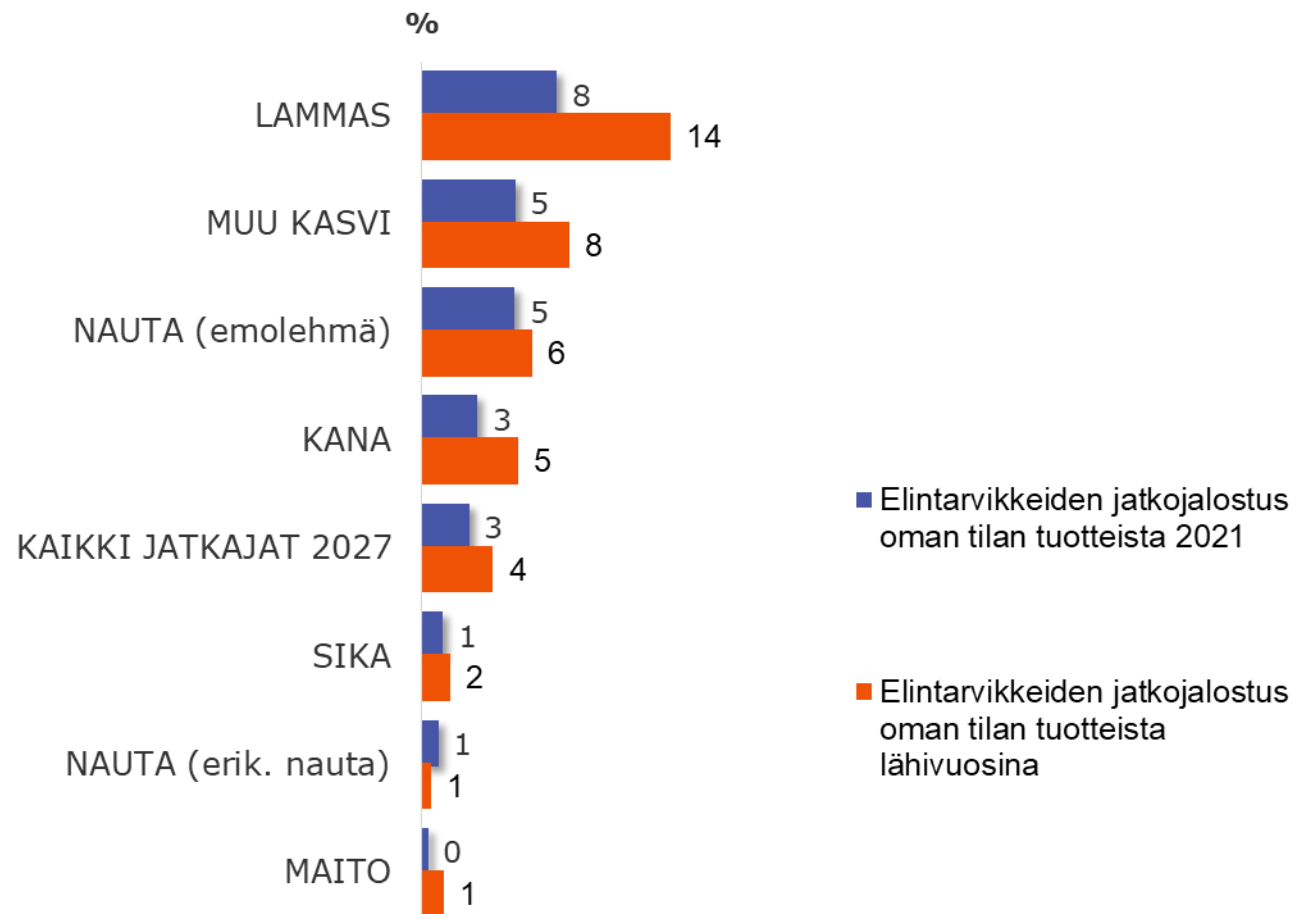
KANTAR

5 Elintarvikkeiden jatkojalostus oman tilan tuotteista

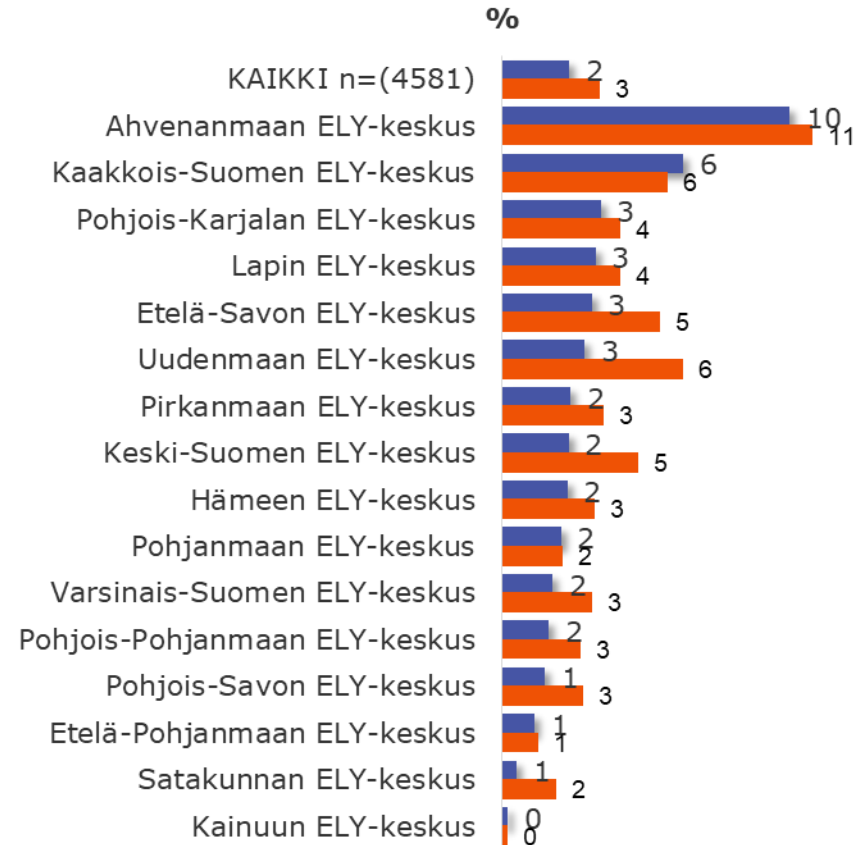
Elintarvikkeiden jatkojalostus oman tilan tuotteista tuotantosunnittain, yhteensä noin 980 maatilaa

Elintarvikkeiden jatkojalostus oman tilan tuotteista tuotantosunnittain

Elintarvikkeiden jatkojalostus oman tilan tuotteista ELY-keskuksittain

Elintarvikkeiden jatkojalostus oman tilan tuotteista ELY-keskuksittain

■ Elintarvikkeiden jatkojalostus oman tilan tuotteista 2021

■ Elintarvikkeiden jatkojalostus oman tilan tuotteista lähivuosina

KANTAR

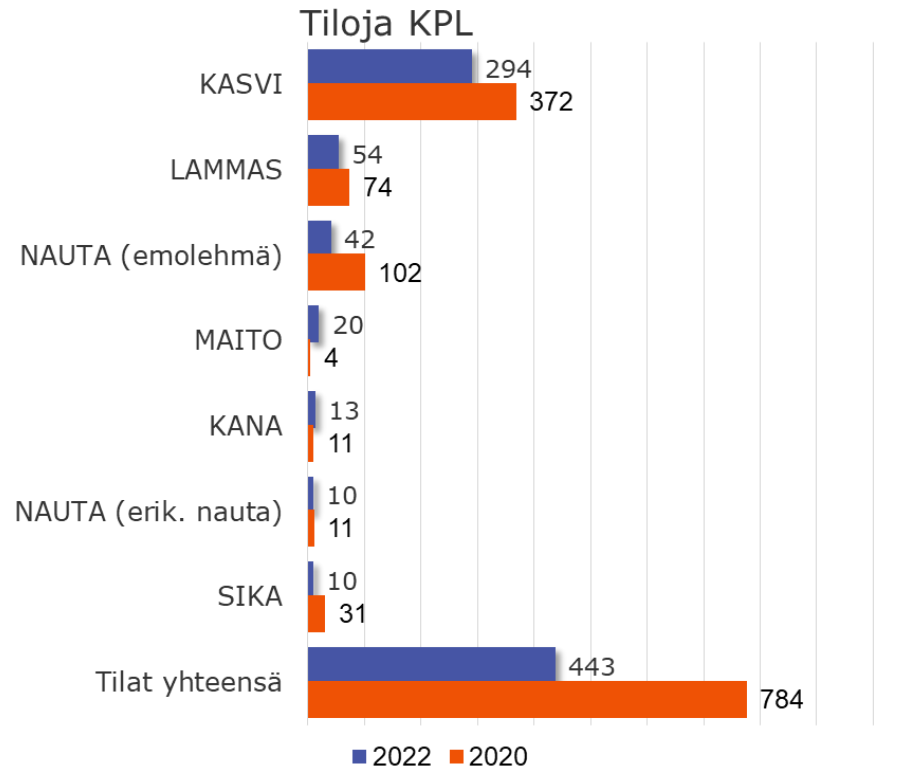
6

Investoivat tilat

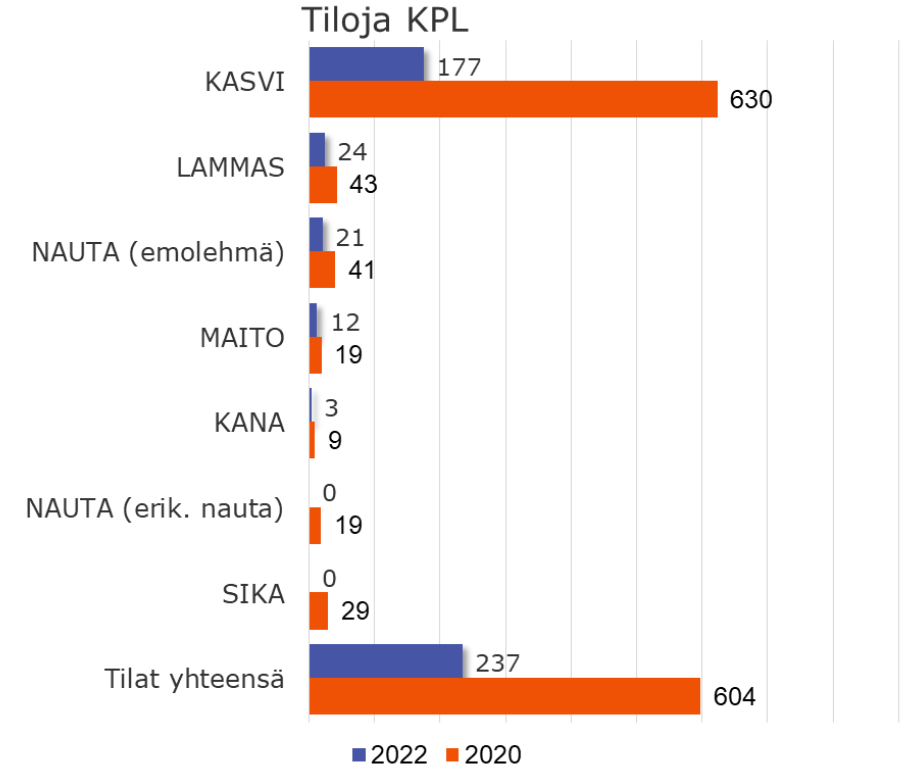

Suoramyyntiin investoivat tilat tuotantosunnittain, tiloja KPL

Onko teillä suoramyynni-investointeja suunnitteilla seuraavan 5 vuoden aikana?
- investoidaan myyntitiloihin

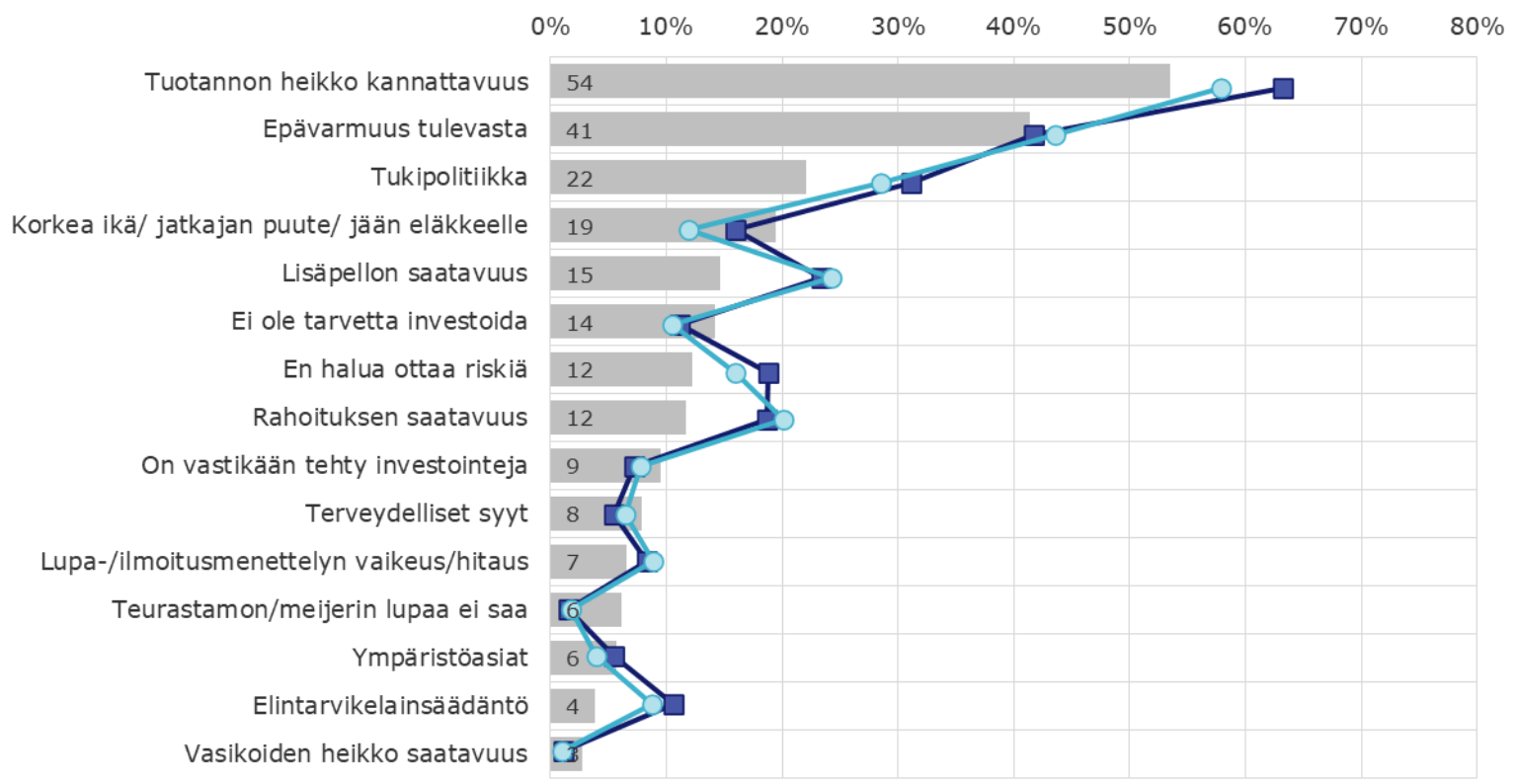
Onko teillä suoramyynni-investointeja suunnitteilla seuraavan 5 vuoden aikana?
- Investoidaan jatkojalostustiloihin

Jos suoramyynnejä, investoidaan n=467, %	
Myyntitiloihin	15
Jatkojalostustiloihin	9
Ei investointeja	43
En osaa sanoa	37

Suoramyyntiä harjoittavilla kotieläintiloilla laajennusinvestointeja hidastaa heikko kannattavuus ja epävarmuus

Mitä estää tai hidastaa tilallanne uus- tai laajennusinvestointeja kotieläinrakennuksiin?

Harjoitettu yritystoiminta:

- KAIKKI KOTIELÄINTILAT (n=2331)
- Tilan omien tuotteiden suoramyynti (lähiruoka) harjoittavat tilat 2021 (n=203)
- Tilan omien tuotteiden suoramyynti (lähiruoka) lähivuosina harjoittavat tilat (n=222)

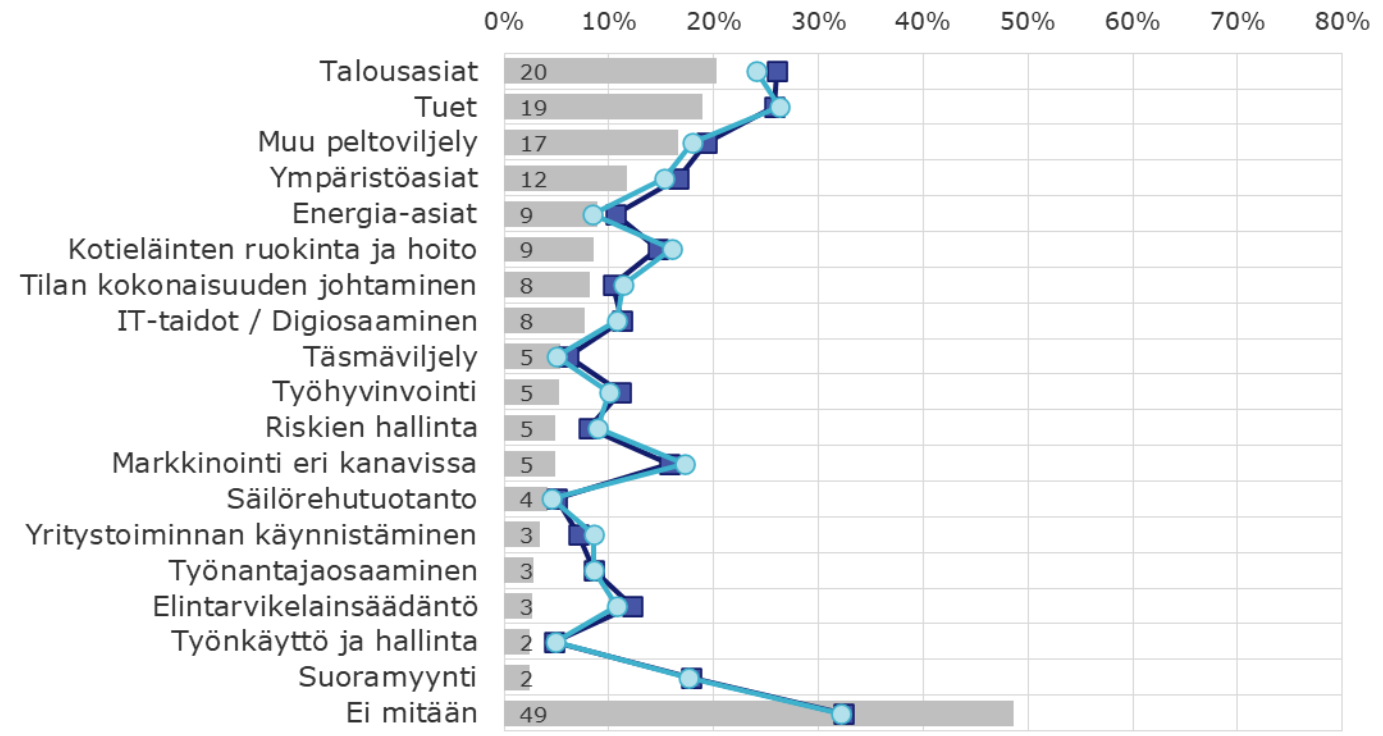
KANTAR

7 Koulutustarpeet

Suoramyyntiä harjoittavilla tiloilla on kouluttauduttu selvästi muita viljelijöitä ahkerammin

Mihin asioihin liittyvää koulutusta/neuvontaa olette hankkinut ja mihin on tarvetta jatkossa? : Jo hankkinut

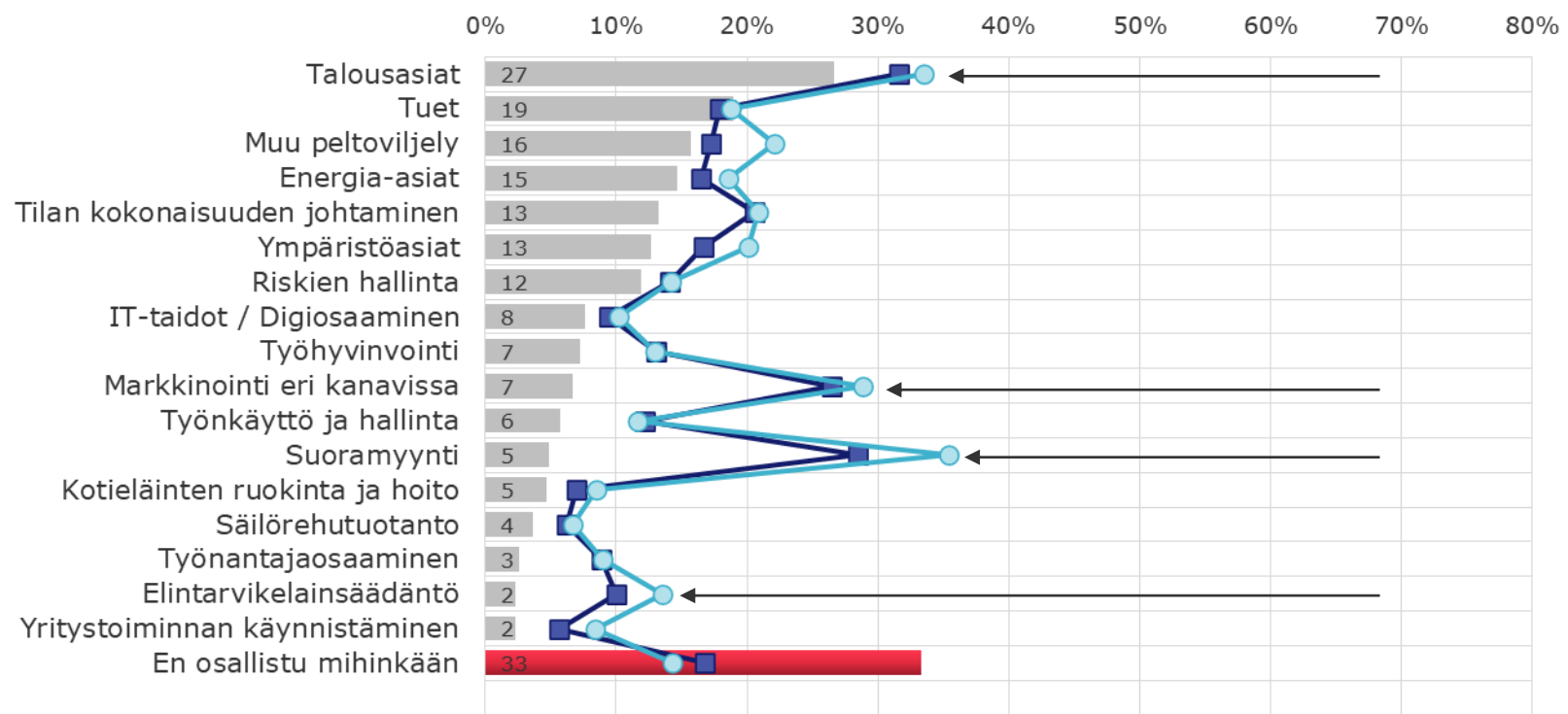

Harjoitettu yritystoiminta:

- KAIKKI TILAT (n=3675)
- Tilan omien tuotteiden suoramyynti (lähiruoka) harjoittavat tilat 2021 (n=283)
- Tilan omien tuotteiden suoramyynti (lähiruoka) lähivuosina harjoittavat tilat (n=312)

Suoramyyntiä harjoittavilla tiloilla koulutusta aiotaan myös hankkia muita viljelijöitä enemmän, erityisesti talousasioihin, markkinointiin ja suoramyyntiin

Entä mitkä ovat tärkeimmät kehitystarpeet jatkossa?

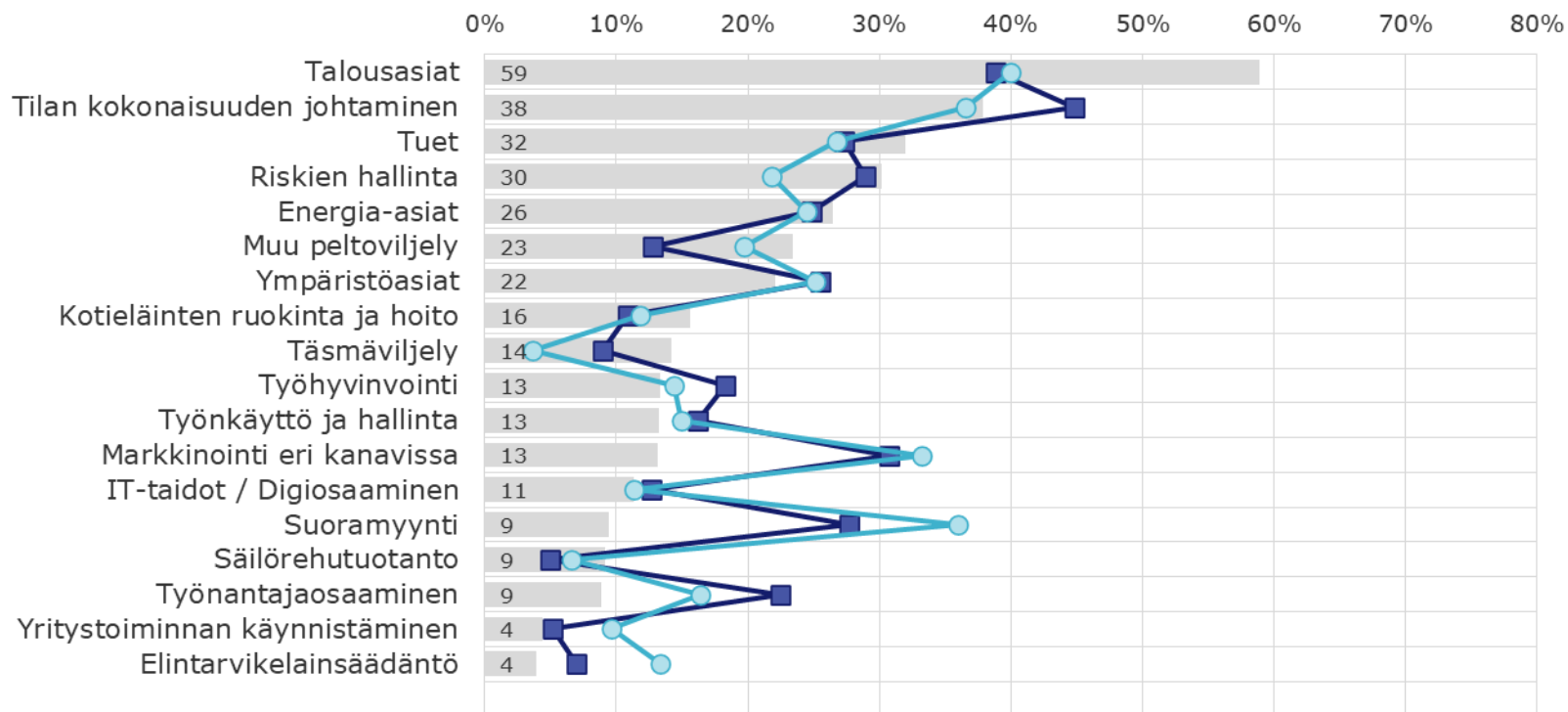

Harjoitettu yritystoiminta:

- KAIKKI TILAT (n=3675)
- Tilan omien tuotteiden suoramyynti (lähiruoka) harjoittavat tilat 2021 (n=283)
- Tilan omien tuotteiden suoramyynti (lähiruoka) lähivuosina harjoittavat tilat (n=312)

Tärkeimmät koulutustarpeet suoramyyntiä harjoittavilla tiloilla ovat talousasiat, tilan kokonaisuuden johtaminen, markkinointi, suoramyynti ja riskien hallinta

Mitkä näistä ovat tärkeimmät koulutustarpeet? Enintään 4 tärkeintä

Harjoitettu yritystoiminta:

■ KAIKKI TILAT (n=363)

■ Tilan omien tuotteiden suoramyynti (lähiruoka) harjoittavat tilat 2021 (n=56)

● Tilan omien tuotteiden suoramyynti (lähiruoka) lähivuosina harjoittavat tilat (n=78)